

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน
Legal Measures Used to Determine Punishment for Juvenile Offenders

ชีรพงษ์ กาญจนกันติ (Cheerapong Karnjanakanti)¹ สุพัตรา แผนวิจิต (Supatra Phanwichit)²

วรรณวิภา เมืองถ้ำ (Wanwipa Muangtham)³

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน (2) ศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เปรียบเทียบกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และในสหราชอาณาจักร (3) ศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับต่างประเทศ (4) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยทางกฎหมายโดยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยเอกสารจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษากฎีกา บทความทางวิชาการผลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการหาข้อมูลทางเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาคำตอบและข้อสรุป ภายใต้หลักทฤษฎีและหลักกฎหมาย เสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสมและใช้การสำรวจ และค้นหา จากทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ และทางข่าวสารต่างๆจากสื่อโทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า (1) ประเทศไทยมีการกำหนดบทลงโทษไม่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม (2) จากการศึกษเปรียบเทียบกฎหมายเด็กและเยาวชนกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และในสหราชอาณาจักร มีการกำหนดกฎหมายในเรื่องของเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจากประเทศไทย เช่น เกณฑ์อายุผู้กระทำความผิด การเปรียบเทียบปรับ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การนับเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิดและการโอนคดี เป็นต้น (3) ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และในสหราชอาณาจักร พบว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทย ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ไม่สามารถใช้บังคับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนได้ (4) ควรมีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

คำสำคัญ การกำหนดบทลงโทษเด็ก การลงโทษเด็ก ผลของการกระทำความผิดของเด็ก

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต เอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: Karnjanakanti.cheerapong@gmail.com

² ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: Thailawresearch@gmail.com

³ ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: Wanwipa.mua@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this thesis are to: (1) study the concepts, theories, principles, and historical background of legal measures related to the imposition of criminal penalties for children and juveniles; (2) conduct a comparative study of legal provisions concerning the imposition of criminal penalties for children and juveniles in Thailand and other countries, specifically comparing with Singapore, Japan, India, France, Germany, and United kingdom; (3) analyze the issues surrounding legal measures related to the imposition of criminal penalties for children and juveniles in both Thailand and abroad; and (4) propose recommendations for improving the legal framework concerning the imposition of criminal penalties for children and juveniles in Thailand. The research methodology employed is documentary research, using legal codes, Supreme Court rulings, academic articles, research papers, journals, theses, study reports, and other relevant documents from both Thailand and other countries. Additionally, information was sourced from accessible and reliable websites were used as information sources. The findings were analyzed based on theoretical and legal principles, aiming to propose appropriate legal reforms. Surveys, phone interviews, website data, and news from television media were also utilized. The results of the study found that: (1) Thailand has prescribed penalties that are inconsistent with problems occurring in society; (2) from a comparative study of juvenile law with Singapore, Japan, India, France, Germany and the United Kingdom, it was found that these countries have laws concerning children and juveniles that are different from those in Thailand, such as age limits for offenders, fines, treatment and rehabilitation plans, age criteria for offenders, and the transfer of cases; (3) the analysis and comparison with other countries revealed that Thailand's juvenile laws lack clarity and are not suitable for the current social conditions, making them ineffective in controlling and reforming the behavior of children and juveniles; and (4) Thailand's laws regarding criminal penalties for children and juveniles should be revised and improved.

Keywords: Juvenile sentencing, Juvenile punishment, Impact of juvenile offenses

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีการนำหลักการและแนวคิดการคุ้มครองและป้องกันอาชญากรรมและวิธีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ซึ่งได้กำหนดวิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไว้เป็นแบบอย่าง แต่เมื่อพิจารณาจากตารางสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในช่วงปี 2565 - 2566 จะพบว่ากระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ช่วงอายุของการกระทำความผิดมีการลดลงและประเภทของการกระทำความผิดเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงกว่าเดิม โดยข้อมูลพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอัตราที่เพิ่มขึ้นตามเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่สามารถกระทำความผิดนั้นขึ้นไปได้ โดยจะพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีอายุเข้าใกล้ที่จะบรรลุนิติภาวะจะมีอัตราในการกระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้นกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่าลดหลั่นลงมา โดยดูจากสถิติการกระทำความผิด ในปี 2565 และในปี 2566 ดังนี้

หน่วย : คดี (ข้อมูลมาจากเว็บไซต์ข่าวสาร Thai PBS เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2566)

อายุ	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566
อายุ 17 ปี	4,523	4,247
อายุ 16 ปี	3,506	3,431
อายุ 15 ปี	2,331	2,440
อายุ 14 ปี	1,055	1,396
อายุ 13 ปี	502	234

เนื่องจากปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดที่รุนแรงและโหดร้ายเพิ่มมากขึ้นเฉกเช่นเดียวกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่กลับไปกระทำความผิดซ้ำโดยไม่คำนึงถึงการกระทำความผิดของตนและไม่มี悔悟กลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใด โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจมองว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีการคุ้มครอง การยกเว้นโทษหรือลดโทษตามเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิด ทำให้เด็กหรือเยาวชนเข้าใจได้ว่าตนจะได้รับการลงโทษน้อยหรืออาจไม่ได้รับการลงโทษเลย ซึ่งหลักกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยนั้น จะมีแนวทางชัดเจนไปในทางคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ที่ให้ออกาสกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นได้กลับเข้าสู่สังคมโดยเร็วและไม่มีการบำบัดตัว ซึ่งในการคุ้มครองนี้ไม่อาจเป็นไปดังเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ เพราะบทลงโทษของกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยนั้นไม่มีความรุนแรงมากเพียงพอที่จะทำให้เด็กและเยาวชนรู้สำนึกในการกระทำความผิดของตนเอง และประกอบกับสถิติของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่กล่าวมาข้างต้นที่มีการกระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงเห็นสมควรว่าประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎหมายเด็กและเยาวชนอย่างเร่งด่วน โดยต้องมีการเพิ่มมาตรการการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนเข้าไปในบทบัญญัติของกฎหมายเด็กและเยาวชน เพื่อทำให้กฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีการพัฒนาให้ทันยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และสามารถใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้เสียหาย เพื่อลดอัตราของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้น้อยลง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องมาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ (Legal Research) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยดังนี้

1. ใช้การวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาฎีกา บทความทางวิชาการผลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการหาข้อมูลทางเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาคำตอบและข้อสรุป ภายใต้หลักทฤษฎีและหลักกฎหมาย เสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสม
2. ใช้การสำรวจ และค้นหาจากทางโทรศัพท์จากกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 11 - 20 ปี จาก Website และทางข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์

ผลการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน
2. ทำให้ทราบการเปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับต่างประเทศ
4. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาเรื่องการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการเสื่อมโทรมของสังคมเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาเช่นนี้มีแนวโน้มที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งพื้นฐานของปัญหาเด็กและเยาวชนอันเกี่ยวกับพฤติกรรมของการกระทำความผิดนั้นมาจากสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดคือสถาบันครอบครัว โดยเด็กหรือเยาวชนที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูหรือถูกอบรมสั่งสอนอย่างถูกต้องเท่าที่ควรจะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ผิด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดมาจากความรู้ความเข้าใจของตนที่ผิดหรืออาจเกิดจากการซึมซับพฤติกรรมที่ผิดมาจากคนรอบข้าง เด็กและเยาวชนประเภทนี้มักจะก่อปัญหาขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่ตนเองยังไม่รู้สำนึกถึงการกระทำของตนเลยและจะกลายเป็นปัญหาของสังคมในเวลาต่อมา ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้และการซึมซับของเด็กและเยาวชนคือสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชนไม่ว่าเป็นสังคมครอบครัวสังคมทางโรงเรียน หรือสังคมการคบหาเพื่อนรวมทั้งสังคมจากสื่อออนไลน์ในปัจจุบันล้วนแล้วแต่เป็นการหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจมีการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหาสภาพแวดล้อมในทางที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชนไม่เช่นนั้นอาจจะนำไปสู่พฤติกรรมการกระทำของเด็กและเยาวชนที่อาจมีรุนแรงต่อบุคคลอื่น

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่มีการกระทำความผิดอย่างเห็นได้ชัดเจนเพราะเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงสื่อโซเชียลได้โดยง่ายอีกทั้งเด็กและเยาวชนจะมีพฤติกรรมอยากรู้ อยากลอง หรือมีพฤติกรรมที่จะเลียนแบบบุคคลหรือการกระทำที่ตนชื่นชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากคนรอบข้างแม้การกระทำนั้นจะเป็นความผิดก็ตาม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นำไปสู่การกระทำความผิดโดยเจตนาหรือกระทำความผิดโดยได้ไม่เจตนาก็ได้ ซึ่งกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีการใช้หลักเกณฑ์อายุที่ใช้มานานแล้ว อาจจะไม่สอดคล้องกับการกระทำความผิดในปัจจุบัน ซึ่งเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และพิจารณาจากสถิติในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกลับพบว่าคดีอาชญากรรมปัจจุบันที่เกิดขึ้นจะพบว่าผู้ก่อเหตุมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ และลักษณะในการกระทำความผิดมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75 ไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใด หรือมีเป็นการกระทำที่มีลักษณะรุนแรงเพียงใด เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดย่อมได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษอยู่เสมอ ซึ่งจากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นการที่ประเทศไทยยังคงใช้หลักเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเดิมไม่มีการปรับหรือแก้ไขเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนในมาตรานี้ให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจของกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน เมื่อกฎหมายไม่สามารถเข้าใจสภาพสังคมในปัจจุบันได้ จึงก่อให้เกิดช่องโหว่ของกฎหมายขึ้นมา ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากช่องโหว่ของกฎหมายนั้น และกล่าวที่จะกระทำความผิดขึ้นเรื่อย ๆ ในเมื่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่สามารถตอบโจทย์เพื่อลดปัญหาของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้อัตราของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในประเทศไทยจะมีอัตราที่ลดลงได้อย่างไรกลับมีแนวโน้มของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ กว่าเดิม

จึงเป็นสาเหตุที่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมของกฎหมายเด็กและเยาวชน กฎหมายอาญา มาตรา 73 - 75 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้นเพราะปัจจุบันเด็กมีความคิดที่โตเร็วกว่าอายุอย่างมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กหรือเยาวชนเข้าไปมีส่วนในการกระทำความผิด จะเห็นได้ว่าเด็กและ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เยาวชนที่กระทำความผิดมีลักษณะของการกระทำที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น จะเป็นการกระทำความผิดที่เด็กและเยาวชนได้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดและมีการไตร่ตรองไว้ก่อนลงมือกระทำความผิดเสมอแต่บทลงโทษที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับนั้น กลับได้รับโทษเพียงแค่การว่ากล่าวตักเตือนหรือมาตรการสำหรับเด็กเพียงเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้ใจและกล้าที่จะลงมือกระทำความผิดซ้ำอีกเรื่อย ๆ หรืออาจถึงขั้นชักชวนเพื่อน ๆ ของตน ให้เข้าร่วมกับการกระทำความผิด โดยอ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายแต่หากผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือเยาวชน หรือผู้ใหญ่ เข้าใจได้ว่าการกระทำอันใด ๆ หากการกระทำนั้นกฎหมายถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมายตามความเหมาะสมของการกระทำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ที่ถูกระทำความผิด ซึ่งจะทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์และเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น จะไม่มีผู้กระทำความผิดคนใดที่กระทำความผิดไปแล้ว และอ้างเหตุของความเป็นผู้เยาว์ในการที่ตนจะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายได้อีก และเพื่อเป็นการป้องกันและลดปัญหาการกระทำความผิดของเด็กที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย จะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นกำหนดอายุของเด็กต้องมีอายุไม่เกิน 14 ปีและเยาวชนต้องมีอายุตั้งแต่ 14 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ซึ่งการกำหนดเกณฑ์อายุนี้มีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากประเทศไทยมากนัก มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกฎหมายเด็กและเยาวชนในประเทศไทย แต่ที่นำประเทศญี่ปุ่นนี้มาเปรียบเทียบกับประเทศไทย นั้นคือประเด็นในการปรับลดอายุของกฎหมายเยาวชนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งตามเกณฑ์อายุเดิมของประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดอายุของเยาวชนถึงอายุ 20 ปี แต่มีการปรับลดให้เหลือเพียง 18 ปี ตามในปัจจุบัน จริงอยู่ที่ว่าเกณฑ์อายุของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันของเยาวชนนั้นจะมีอายุ 18 ปี เช่นเดียวกับกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย แต่แสดงให้เห็นว่าเกณฑ์อายุสามารถปรับลดให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันได้หากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไป เด็กและเยาวชนในช่วงอายุน้อยลงมา มีการกระทำความผิดที่มากขึ้น การแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพสังคมดังกล่าวย่อมเป็นสิ่งที่เหมาะสมและมีความจำเป็นที่จะต้องทำ เจตนาของประเทศญี่ปุ่นที่มีการปรับลดลงของเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิดเพื่อยืนยันให้กฎหมายได้ปรับเกณฑ์อายุให้ทันยุค ทันสมัย เข้าใจถึงสภาพสังคม ที่เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว่าสมัยก่อน มีการพัฒนาทางด้านความคิดมากยิ่งขึ้น พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอาจมาจากคู่มือ การศึกษาสื่อโซเชียลที่ผิด ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนในประเทศญี่ปุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้มีพฤติกรรมความรุนแรง หรือพฤติกรรมเลียนแบบ หรือพฤติกรรมอยากรู้ อยากลองมากยิ่งขึ้น กฎหมายที่มีการปรับลดอายุเยาวชนนี้จะเป็นตัวที่ตีกรอบให้เยาวชนได้เข้าใจถึงมุมมองของผู้ออกกฎหมายในประเทศว่า กฎหมายไม่ได้มีไว้เพื่อหาช่องโหว่ของกฎหมายในช่องทางของอายุผู้กระทำความผิดที่จะกระทำความอะไรก็ได้โดยเข้าใจว่าจะไม่ต้องรับโทษโดยอ้างความเป็นผู้เยาว์ กฎหมายย่อมมีความศักดิ์สิทธิ์มีไว้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในทุกช่วงอายุตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิด โดยดูจากการกระทำ เกณฑ์อายุที่ลดลงยังชี้ให้เห็นว่าเยาวชนที่มีอายุเดิมระหว่าง 19 - 20 ปี ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้เป็นเยาวชนตามกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่นในตอนแรกนั้น กลับถูกแก้ไขและปรับใหม่ให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุ 19 - 20 ปี ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเด็กและเยาวชนอย่างเช่นเดิม อาจมาจากปัจจัยของเยาวชนในวัยนี้ มักมีพฤติกรรมที่จะกล้ากระทำความผิดมากยิ่งขึ้น มีพฤติกรรมกระทำความผิดเป็นขั้นตอน มีการวางแผน ส่องให้เห็นถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดซึ่งเป็นลักษณะการกระทำความผิดที่เกินคำว่าเยาวชนไปมาก โดยพิจารณาแล้วว่าลักษณะดังกล่าวมีรูปแบบของการกระทำความผิดในรูปแบบของผู้ใหญ่ไปแล้ว ผู้ร่างกฎหมายจึงนำสภาพสังคมในส่วนนี้มาพิจารณาและปรับแก้ไขกฎหมายให้มีผลบังคับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

สอดคล้องกับสังคมในประเทศ หรือในสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนไว้เท่ากัน คือ เด็กหมายถึงบุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ และ เยาวชนหมายถึงบุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ เช่นเดียวกัน เมื่อไม่สามารถชี้ให้เห็นชัดเจนตามกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศอินเดียได้ว่า เด็ก ต้องมีอายุเท่าไรถึงจะเข้าสูการดำเนินการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมได้ จึงต้องไปดูกฎหมาย ความรับผิดชอบทางกฎหมายอาญาว่ามีการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างไร เมื่อพิจารณาพบว่ามีการกำหนดให้ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปีกระทำความผิดทางอาญาไม่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิด และบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 12 ปีหากพิจารณาได้ว่าผู้กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนรวมถึงผลกระทบอันเกิดจากการกระทำผิดของตนเองมีผลเป็นอย่างไรบุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษ แสดงให้เห็นว่า เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาขั้นต่ำที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเด็กและเยาวชนได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ โดยที่จะนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทยคือเกณฑ์อายุของเด็กที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาล

2. ปัญหาเรื่องการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน

เรื่องการเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาเป็นรูปแบบแนวของทางการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในชั้นตำรวจถือได้ว่าเป็นต้นทางของการดำเนินคดีทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับและได้มีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสอบถามเบื้องต้นซึ่งการเปรียบเทียบปรับเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในรูปแบบการดำเนินคดีทางเลือกอยู่ในอำนาจของชั้นตำรวจ หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าความผิดที่เด็กหรือเยาวชนกระทำนั้นเป็นความผิดที่ไม่รุนแรง มีฐานของบทลงโทษที่ไม่หนัก ไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกแล้วเด็กและผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อเด็กนำเงินมาชำระค่าปรับตามที่ถูกเปรียบเทียบปรับแล้วคดีเป็นอันเลิกกันสิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับไป พนักงานอัยการไม่สามารถดำเนินคดีกับเด็กได้อีกต่อไป กฎหมายกำหนดการเปรียบเทียบปรับนี้ขึ้น เพราะมีเจตนาจะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ให้ความผิดที่เกิดขึ้นได้รับการพิจารณาโดยเร็วและสิ้นสุดลงโดยง่าย เป็นการลดตราบาปแก่เด็กหรือเยาวชนผู้ที่ได้กระทำความผิดไปแล้ว เพื่อทำให้เด็กหรือเยาวชนกลับคืนสู่สังคมได้โดยง่าย แต่การลงโทษเปรียบเทียบปรับไม่ใช้มิเพื่อเป็นการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นแนวทางการจับคดีในแนวทางเศรษฐกิจ เด็กหรือเยาวชนที่จะต้องได้รับโทษไม่รู้สึกลำบากถึงการกระทำความผิดของตนเองอาจทำให้คิดไปว่าถ้าครอบครัวตนเองมีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีก็ไม่จำเป็นต้องกลัวความผิด สามารถใช้การเปรียบเทียบปรับเพื่อให้คดีสิ้นสุดลงก็ได้ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนกล้าที่จะกระทำความผิดเพราะเห็นช่องทางของกฎหมายที่ทำให้ตนเองไม่ต้องรับโทษจากการเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาซึ่งการเปรียบเทียบปรับนี้ไม่ได้มีผลต่อความรู้สึกสำนึกหรือความรู้เห็นใจผู้ที่ถูกกระทำ อาจทำให้ไม่รู้สึกละอายชั่วดี เป็นการสร้างความเข้าใจใหม่ หรือเป็นการปลุกฝังเด็กหรือเยาวชนเข้าเข้าใจไปว่าหากตนเองมีเงินหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดีสามารถใช้จ่ายเงินเพื่อล้างความผิดของตนเองได้เสมอ

ในประเด็นการเปรียบเทียบปรับในความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับความผิดของเด็กและเยาวชนประกอบด้านเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด เพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงประเด็นนี้ได้เนื่องจากสังคมในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นอย่างมาก การกำหนดโทษปรับตามกฎหมายไทยพิจารณาจากสัดส่วนความร้ายแรงของการกระทำความผิดโดยมิได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใดดังนั้นหากผู้กระทำความผิดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะไม่กลัวการลงโทษปรับการปรับจึงไม่ยุติธรรมสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนเพราะเกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบในด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นมา ในความผิดเดียวกัน การเปรียบเทียบปรับจะพิจารณาและคำนึงถึงสัดส่วนของการกระทำความผิดเพียงเท่านั้น ไม่ได้คำนวณถึงฐานะทางครอบครัวของผู้กระทำความผิดกลับเป็นว่าคนที่ฐานะจนกลับเป็นผู้ที่ได้รับผลของการกระทำที่รุนแรงมากกว่าคนที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าแม้จำนวนค่าปรับสำหรับการกระทำความผิดอย่างเดียวกันจะมีจำนวนเท่ากันก็ตามแต่หากพิจารณาเปรียบเทียบถึงผลของการปรับระหว่างผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกับผู้มีฐานะยากจนจะได้รับผลกระทบมากกว่าซึ่งไม่ได้ต่างอะไรจากการที่คนจนได้รับบทลงโทษที่รุนแรงกว่าและหากไม่มีการเงินชำระเงินค่าปรับผลที่ตามมาคือต้องถูกลงโทษกักขังแทนตามกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ผลดีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพราะกฎหมายในประเทศไทยมีเจตนาที่จะไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับบทลงโทษที่หนัก การลงโทษเป็นการลงโทษเพื่อการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ให้กลับคืนสู่สังคมโดยเร็ว ไม่ให้มีตราบาปติดตัว แต่จากผลของกฎหมายในการเปรียบเทียบปรับทำให้ผู้ฐานะยากจนไม่สามารถมาชำระค่าปรับในความผิดได้ ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องได้รับผลของกฎหมายถูกลงโทษกักขังแทนการเสียค่าปรับ ซึ่งขัดต่อเจตนาของกฎหมายไทย และผลของคดีก็ไม่ได้กระทบแต่ตัวผู้กระทำความผิดแต่เพียงผู้เดียวแต่อาจจะกระทบถึงบุคคลในครอบครัวด้วยเช่นกันดังนั้นการกำหนดบทลงโทษที่ไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ต้องโทษปรับนั้นก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง กระทบต่อครอบครัวความเป็นอยู่อย่าง สภาพฐานะของครอบครัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด กลายเป็นว่าครอบครัวที่ไม่ได้กระทำความผิดใดๆเลย ต้องได้รับผลกระทบไปด้วยเช่นกัน ซึ่งบางคดีที่มีการเปรียบเทียบปรับนี้อาจเป็นการไปก่ออาชญากรรมใหม่ขึ้นอีก เพราะครอบครัวไม่มีใครอยากให้ลูกหลานหรือคนที่ตนดูแลต้องเข้าไปถูกกักขังหรือติดคุก หากฐานะทางครอบครัวไม่ดีก็จะไปขอยืมยืมเงินคนอื่น หรืออาจเป็นกู้เงินมาเพื่อชำระค่าปรับที่เกิดขึ้น ทำให้กระทบต่อปัญหาอื่นๆที่จะตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการไปเป็นหนี้เพิ่มขึ้นอีก หรืออาจถูกข่มขู่จากการไม่มีเงินมาชำระหนี้ที่ไปกู้โดยติดตามทวงถาม ถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายร่างกายอีก สิ่งเหล่านี้คือผลกระทบที่เกิดจากความการที่กฎหมายกำหนดออกมา เป็นปัญหาในเชิงระบบกฎหมายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถแก้ไขได้

กฎหมายได้ให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบปรับมาปรับใช้แทนการลงโทษจำคุกให้มากที่สุดเท่าที่จะกฎหมายจะเอื้ออำนวยในความผิดเล็กน้อยและความผิดลหุโทษแต่บทลงโทษโทษในการเปรียบเทียบปรับกลับมีผลเสียอย่างมากเมื่อไม่สามารถบังคับใช้จริงได้ในบางกรณีสร้างผลกระทบกับผู้กระทำความผิดในรูปแบบฐานะครอบครัว เนื่องด้วยค่าปรับในประเทศไทยเป็นค่าปรับที่มีลักษณะที่ตายตัวไม่มีความยืดหยุ่นไม่คำนึงถึงฐานะครอบครัว ทำให้ไม่มีความสอดคล้องทางเศรษฐกิจของสังคมและไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระเงินของผู้ที่กระทำความผิด อาจส่งผลให้เกิดอาชญากรรมใหม่ทั้งทางแพ่งในการเป็นลูกหนี้เงินกู้ หรือทางอาญาในการไปหางานในวิธีผิด ๆ เพิ่มขึ้น

ถ้าการเปรียบเทียบปรับนี้ ยังไม่มีการปรับแก้ไขใดๆ เป็นแค่อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะใช้การเปรียบเทียบปรับนี้เพื่อทำให้คดีที่เกิดขึ้นนั้นสิ้นสุดโดยเร็วเท่านั้น เด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดย่อมไม่รู้ไม่เข้าใจถึงเจตนาของกฎหมายจริงๆ ถ้าหากเราอ้างว่าผู้กระทำความผิดเป็นนั่นเป็นนี่เป็นเพียงแค่ว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่อยากให้เป็นตราบาปติดตัว เปรียบเทียบปรับให้คดีสิ้นสุดเร็ว ๆ ในความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ว่าความผิดนั้นจะมีลักษณะที่มีความรุนแรงเท่าไร ก็ยังต้องแก้ไขและปรับมุมมองของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด เพราะคำว่า “เด็ก” หรือ หรือเพราะคำว่า “เยาวชน” ไม่ใช่บุคคลที่ใช่วิธีง่าย ๆ เพื่อหวังแต่เพียงผลรับให้ไม่ต้องเป็นตราบาปของเด็กหรือเยาวชนแต่เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องมองถึงประโยชน์ในอนาคตของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นด้วย บุคคลเหล่านี้เป็นผู้เยาว์ซึ่งอ่อนกว่าวัย ซึ่งอ่อนต่อมุมมองที่หลากหลายของสังคม ซึ่งอาจมีความเข้าใจผิดหรือถูกชักจูงได้ง่าย ยิ่งต้องถูกดูแล ต้องได้รับการปกป้อง และสร้างจิตใต้สำนึกให้ตั้งแต่วัยแรก การเปรียบเทียบปรับเป็นระบบกฎหมายที่ดีและเหมาะสมต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน แต่อาจจะต้องมีการเพิ่มเติมวิธีการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

บางอย่างเข้าไปสู่กระบวนการเปรียบเทียบปรับตัว จากเดิมที่เป็นเพียงชำระค่าปรับเพื่อเปรียบเทียบปรับกับพนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของคดีเท่านั้น อาจแก้ไขหรือเพิ่มเติมในประเด็นที่ต้องสร้างความรู้สำนึกของผู้กระทำโดยจัดให้มีการพูดคุยหรือไกล่เกลี่ยในความผิดที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย หรืออาจจำเป็นต้องพาเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปพบอัยการหรือศาลให้ไปทำการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ในระบบตุลาการ เพื่อปลูกฝังเด็กให้เข้าใจ และรู้ถึงความน่ากลัวในผลของการกระทำของตนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่กล้าที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

3. ปัญหาเรื่องการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน

ประเด็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หากมองตามปกติจะดูเหมือนเป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรการกำหนดบทลงโทษของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเลย เพราะเป็นประเด็นที่ไปในทางแก้ไขและเยียวยาผู้กระทำความผิดมากกว่าการกำหนดบทลงโทษให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด แต่ในมุมมองของผู้ทำวิทยานิพนธ์กลับมองว่าการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นสามารถเข้าอยู่ร่วมกับหัวข้อมาตรการกำหนดบทลงโทษได้ เพราะผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องการที่จะจำกัดบุคคลที่จะเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้มีเงื่อนไขที่ชัดเจน ไม่เป็นเงื่อนไขที่กว้างจนเกินไป มีเงื่อนไขและรายละเอียดอย่างจำกัด เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ไม่ใช่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนจะได้รับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทุกคน ต้องเป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าเงื่อนไขอย่างแคบที่กำหนดไว้ถึงจะเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ดังนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงมีความเห็นว่าการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแม้โดยเนื้อหาแล้วจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษเลย แต่ถ้าเราสามารถนำประเด็นนี้มากำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดสามารถเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ยากมากขึ้น ไม่ใช่ทุกคนที่สามารถเข้ารับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ประเด็นนี้ก็สามารถตีความได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและไม่สามารถเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้นั้น คือบุคคลที่ถูกกฎหมายลงโทษตั้งแต่แรกก่อนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี เพราะเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นไม่ได้การคุ้มครองให้เข้ารับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จึงต้องมาถูกพิจารณาคดี และกำหนดบทลงโทษทางอาญาตามปกติตนเอง ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงมีความเห็นว่าการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสามารถจัดให้เป็นมาตรการการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้

เมื่อได้ทำความเข้าใจสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเข้าสู่การวิเคราะห์ประเด็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูว่ามีประเด็นปัญหาอย่างไร การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นกระบวนการก่อนฟ้องคดีของกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย ที่มีขึ้นเพื่อหันเหคดีที่เกิดจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้สิ้นสุดลงก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในศาล โดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจได้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยมีหลักการที่จะนำคดีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอาญาตั้งแต่แรกโดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาว่า การกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสมควรถูกฟ้องดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่และนำเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อใช้รายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ถ้าพนักงานอัยการไม่ยอมทำความเข้าใจ โดยให้ความเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ก็สามารถสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแก้ไขแผนบำบัดฟื้นฟูแล้วส่งแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่ให้พนักงานอัยการให้การยินยอมอีกที ซึ่งถ้าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ส่งมาให้พนักงานอัยการใหม่เพื่อให้การยินยอมอันใดๆ ก็ตามยังไม่มีที่เหมาะสมเพียงพอกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

พนักงานอัยการจะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหยุดการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นเข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัวตามปกติได้ ซึ่งการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนี้จะเกิดขึ้นมาได้ต้องมีจุดเริ่มต้นมาจากฝ่ายผู้เสียหายให้การยินยอมให้สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขึ้นมาด้วย หากฝ่ายผู้เสียหายไม่ให้การยินยอมก็ไม่สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขึ้นมาได้ ซึ่งเงื่อนไขของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณา คือ กระทำความผิดที่เกิดขึ้นต้องมีอัตราโทษ ไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นต้องรู้สำนึกในการกระทำความผิด และผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสามารถกลับตนเป็นคนดีได้

แต่ประเทศไทยกลับประสบปัญหาในส่วนของวิธีการใช้บังคับมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับเด็กและเยาวชน เพราะมาตรการดังกล่าวในประเทศไทยจะมีช่องว่างของผู้ที่เข้าสู่มาตรการดังกล่าวกลับตัวเป็นคนดีไม่ได้ มาตรการที่จัดทำขึ้นไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้ และยังมีช่องว่างของการลงโทษบุคคลที่ไม่กระทำการตามแผนบำบัดฟื้นฟูอยู่อีกด้วย ซึ่งในความเห็นของผู้ทบทวนนิพนธ์คิดว่าควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนไปเลย เช่น ให้ผู้กระทำความผิดที่ได้เข้าสู่มาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตามได้ หรือมาตรการที่จัดทำขึ้นไม่สามารถแก้ไขบุคคลดังกล่าวได้นั้น ต้องถูกส่งตัวไปรับโทษในฐานะผู้กระทำความผิดทั่วไป เพราะถ้าผู้กระทำความผิดมีจิตใจ ความคิดเป็นเด็กและเยาวชนอยู่ เมื่อได้เข้าสู่มาตรการทางกฎหมายที่จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในลักษณะเฉพาะตัวแล้ว มาตรการดังกล่าวจะต้องช่วยแก้ไข และเสริมสร้างความเข้าใจให้กับเด็กหรือเยาวชนคนนั้นให้กลับตัวเป็นคนดีได้ เมื่อไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าวได้ก็เห็นสมควรให้ถูกตีความว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมีสภาวะทางความคิดแบบผู้ใหญ่ และควรได้รับการพิจารณาคดีที่ศาลปกติตามความผิดที่ตนกระทำขึ้น โดยพื้นฐานแล้วหลักเกณฑ์การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทยนั้น เป็นแนวทางที่ดีที่หลาย ๆ ประเทศให้การยอมรับและนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติในกฎหมายของประเทศของตน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างมาก แต่จะมีบางประเด็นที่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะพื้นฐานของวัฒนธรรมในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นจึงมีลักษณะเฉพาะตามเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศที่มีอุปนิสัยที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาจากสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนีที่มีการกำหนดวิธีการสำหรับเด็ก คือ การใช้มาตรการควบคุมหรือมาตรการทางวินัยก็ได้ โดย มาตรการควบคุมเด็กและเยาวชน จะกำหนดให้ถูกอบรมสั่งสอนจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่องค์กรรัฐส่งมาดูแลหรือให้การศึกษาต่าง ๆ หรือการกักบริเวณให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานที่ที่หรือพื้นที่ที่กำหนด หรือการระงับข้อพิพาทกับผู้เสียหาย และมาตรการทางวินัย จะกำหนดให้ศาลสามารถเรียกเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาว่ากล่าวตักเตือน หรือการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องปฏิบัติตามและการควบคุมโดยให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามสถานที่ศาลกำหนด ซึ่งสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนีนี้ จะใช้มาตรการทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้น เป็นมาตรการในการแก้ไขผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกับการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทย แต่สหพันธสาธารณรัฐเยอรมนีกลับสามารถจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูขึ้นและสามารถทางให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดีได้ เพราะสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนีมีการกำหนดบทลงโทษโดยใช้มาตรการลงโทษทางอาญา เป็นมาตรการที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงหรือมีแนวโน้มว่าจะกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกประกอบกับศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าการใช้มาตรการควบคุมและมาตรการทางวินัยไม่เพียงพอที่จะแก้ไขพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับตัวมาเป็นคนดีกลับเข้าสู่สังคมได้ เพราะควบคุมผลของการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ดังนั้นการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ดีและสมควรนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจเป็นตัวช่วยทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป และเป็นการช่วยลดอัตราในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้น้อยลง ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจในการกระทำและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีอัตราการกระทำความผิดที่ลดน้อยลงตอบเจตนารมณ์ของกฎหมายไทย แต่ประเทศไทยจะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายขึ้นมาอีกมาตรการหนึ่งเพื่อใช้ควบคุมผลของการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประโยชน์กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้กลับตัวเป็นคนดี แก้ไขพฤติกรรมของตนเองได้

4. ปัญหาเรื่องอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชน

อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายประเทศไทยมีอำนาจในการพิจารณาคดีอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กที่มีอายุเกินกว่า 12 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์และเยาวชนที่อายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์โดยถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนในวันที่มีการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่ว่าในวันฟ้องคดีต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวจะมีอายุเท่าใดก็ตามก็สามารถดำเนินคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ เพราะกฎหมายของประเทศไทยถือเอาอายุในขณะที่กระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งหลักเกณฑ์การถือเอาอายุของผู้กระทำความผิดในขณะที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นนั้น เป็นหลักการของกฎหมายเกือบทุกประเทศที่นำมาใช้บัญญัติในกฎหมายของประเทศของตนเพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิดที่ตนเองได้กระทำไปขณะที่ยังมีฐานะเป็นเด็กอยู่ ได้ใช้สิทธิตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัว

แต่กลับมีสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ไม่ได้ใช้หลักการการนับอายุของผู้กระทำความผิดในขณะที่การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งการนับอายุของผู้กระทำความผิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น จะนับอายุโดยถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกนำมาพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรกเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก ที่ถือเอาอายุในขณะที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดี ดังนั้นหากเด็กหรือเยาวชนที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้กระทำความผิดอาญาและไม่เข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวโดยเร็ว หากอายุของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเกินกว่าเยาวชนตามกฎหมายสิงคโปร์แล้ว จะถือว่าเยาวชนคนนั้นเป็นผู้ใหญ่และจะถูกดำเนินคดีในลักษณะผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่เลย สาเหตุของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีการนับอายุเช่นนี้ เพราะสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการบังคับใช้กฎหมายกับเด็กและเยาวชนที่ค่อนข้างรุนแรงและเข้มงวดเพื่อไม่ให้เด็กกล้าที่จะกระทำความผิดเหมือนดังในอดีตของสาธารณรัฐสิงคโปร์ และเป็นการกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกล้าที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีโดยเร็ว เพื่อรักษาสีทิวความเป็นเด็กที่จะได้รับพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมหลบหนี

ซึ่งประเทศไทย ถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนในวันที่มีการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมา คือ แม้ผู้กระทำความผิดมีการหลบหนีการจับกุมในขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนแต่ภายหลังได้มีการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษในภายหลังซึ่งผู้กระทำความผิดอาจมีอายุที่เกินกว่าคำว่า “เด็ก” หรือ “เยาวชน” ไปแล้วแต่จะยังคงได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่โดยยึดตามหลักการที่ว่าให้ถือเอาอายุขณะที่กระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลรวมถึงในการกำหนดบทลงโทษด้วย ประกอบกับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ประเทศไทยมีแนวคิดว่าการออกหมายจับและการจับกุมเด็กหรือเยาวชนเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หรือเลือกกระทำเป็นทางเลือกสุดท้ายเพราะการออกหมายจับจะกลายเป็นตราบาปที่ติดตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดตลอดอาจส่งผลให้เกิดการกระทบต่อตัวเด็กหรือเยาวชนในอนาคตไม่ว่าในด้านการศึกษาหรือในด้านการงานและหมายรวมถึงในด้านการใช้ชีวิตประจำวันด้วยดังนั้นจึงเกิดปัญหาที่ว่าผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมหลบหนีไม่สามารถนำตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ซึ่งตัวบทบัญญัตินี้อาจเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับค่านิยมแบบผิด ๆ ในเชิงที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนไม่มีความศักดิ์สิทธิ์เพียงพอที่จะลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วและมีพฤติกรรมในการหลบหนีไม่ยอมรับความผิด ไม่สำนึกในความผิดของตนเองที่จะเข้ารับผิดตามผลของกฎหมาย

แต่ถ้าประเทศไทยมีการปรับใช้วิธีการนับอายุของเด็กและเยาวชนใหม่ตามหลักเกณฑ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์จะทำให้เด็กและเยาวชนที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวควรเป็นเด็กและเยาวชนที่มีเกณฑ์อายุไม่เกิน 18 ปีในวันที่ศาลนัดพิจารณาคดีครั้งแรกถึงจะอยู่ในขอบเขตอำนาจในการฟ้องต่อศาลเยาวชนได้เพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนีและอ้างสิทธิในภายหลังว่าได้กระทำความผิดขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนเพื่อที่ตนจะได้รับการคุ้มครองและลงโทษบนพื้นฐานของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและเพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนีและอ้างสิทธิในภายหลังว่าได้กระทำความผิดขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในภายหลังเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะสามารถอ้างสิทธิเพื่อที่จะได้รับการคุ้มครองและลงโทษบนพื้นฐานของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายจะทำให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับบทลงโทษที่ตนได้กระทำไปโดยเร็วก่อนที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอายุเกินกว่าที่จะได้รับคุ้มครองของกฎหมายและจะเป็นการสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายได้ที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยเร็วส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าใจถึงการกระทำของตน รู้สำนึกเข้าใจถึงผู้เสียหายที่กระทำลงไป ซึ่งถ้าหากประเทศไทยยังไม่มีมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นนี้อาจถือเป็นการส่งเสริมทางอ้อมให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด หรืออาจจะกระทำความผิด ได้มีพฤติกรรมหลบหนี หรือพฤติกรรมเตรียมการที่จะหลบหนีเป็นการวางแผนก่อนที่จะกระทำความผิดเพราะเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาจมีความเข้าใจที่ผิด ๆ ซึ่งอาจเข้าใจจากการลองเปรียบเทียบว่าถ้าเข้ารับโทษในตอนนี้กับลองหลบหนีไปและถูกจับกุมตัวในภายหลังก็จะมีบทลงโทษสำหรับเด็กหรือเยาวชนเท่ากันซึ่งอาจเป็นการส่งเสริมทางอ้อมให้มีการหลบหนีการจับกุมซึ่งอาจจะทำให้มีสิทธิรอดจากการต้องมารับโทษในกระทำความผิดของตนส่งผลทำให้ไม่ต้องการรับโทษก็ได้ดังนั้นการแก้ไขกฎหมายโดยยึดเกณฑ์อายุจากการนำตัวเด็กและเยาวชนมาขึ้นศาลในครั้งแรกอาจเป็นวิธีทางตรงที่ดีที่สุดในการสอนให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รู้จะการรับผิดชอบในการกระทำความผิดของตน

5. ปัญหาเรื่องอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด

ในเรื่องการกำหนดอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวในประเด็นนี้เป็นประเด็นการพิจารณาว่าจะรับเป็นคดีเด็กและเยาวชน หรือจะส่งโอนคดีจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดี ซึ่งตามกฎหมายของประเทศไทยนั้นมีการกำหนดไว้โดยให้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณาโดยใช้ดุลพินิจพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจากสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องอยู่ภายใต้ของอำนาจการพิจารณาคดีที่ศาลใด

หากพิจารณาตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวแล้วจะเห็นว่าเงื่อนไขในการพิจารณาการโอนคดีตามกฎหมายนั้นได้แก่สภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยซึ่งเป็นถ้อยคำที่คลุมเครือไม่มีความชัดเจนเป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ โดยใช้ดุลพินิจขององค์กรคณะผู้พิพากษาคดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดดังนั้นหากองค์กรคณะผู้พิพากษามีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่าบุคคลที่กระทำ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ความผิดนั้นมีลักษณะเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่บุคคลนั้นก็จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวซึ่งจะได้รับการพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวตามผลของกฎหมายแต่ถ้าหากเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีไปแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวก็มีอำนาจสั่งโอนคดีไปให้ศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีนี้ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการใช้ดุลพินิจพิจารณาและชี้ขาดถึงอำนาจของศาลในการที่จะรับหรือโอนคดีนี้

การที่กฎหมายเยาวชนและครอบครัวกำหนดเงื่อนไขในการโอนคดีในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนและดูเข้าใจง่ายกับเป็นประเด็นข้อหาของกฎหมายอีกข้อหนึ่งเหมือนกัน เพราะว่าคำว่า “ดุลพินิจ” เป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้าง ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวมากำหนดได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ที่จะใช้ดุลพินิจเท่านั้นที่จะสามารถกำหนดได้ ดังนั้นหากมีคนใช้ดุลพินิจ 10 คน เชื่อว่าคำตอบในคำถามเดียวกัน ของคนทั้ง 10 คน ก็ไม่สามารถใช้ดุลพินิจให้เหมือนกันได้ คำว่า “ดุลพินิจ” จึงเป็นคำที่เปิดช่องให้กฎหมายเกิดความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งหลักการของกฎหมายสาธารณรัฐอินเดีย ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดีที่แตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก หลักการของประเทศอินเดียได้ตัดคำว่า “ดุลพินิจ” ออกจากเงื่อนไขในการมีคำสั่งโอนคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่ตีความตามกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย มีการกำหนดหลักการการโอนคดี คือ กระบวนการโอนคดีอาญาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวสาธารณรัฐอินเดียไปพิจารณาคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาขึ้นต้องเป็นกรณีที่เยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดทางอาญาและการกระทำความผิดในคดีนั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีโทษจำคุก 7 ปีขึ้นไป การที่กฎหมายเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดีไว้อย่างชัดเจนแล้ว ไม่ได้เปิดช่องให้ศาลเข้ามาใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนหรือไม่ ศาลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นหากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาขึ้นและ อัตราโทษของการกระทำความผิดนั้นมีโทษจำคุกมากกว่า 7 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจะถือว่าการกระทำความผิดดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ศาลจะมีหน้าที่เพียงอย่างเดียว คือ มีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอาญาปกติ ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณาเองได้ ซึ่งหลักการนี้เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการในการโอนคดีของกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ของสาธารณรัฐอินเดียมีความชัดเจนมากกว่าของประเทศไทย ไม่เกิดความสับสนในการนำมาบังคับใช้ ไม่เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการใช้อำนาจดุลพินิจ ไม่เกิดปัญหาเรื่องอำนาจของศาลที่ทับซ้อน และไม่เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหายที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงมาก ๆ ก็ได้รับการพิจารณาคดีในรูปแบบการกระทำความผิดที่ธรรมดาในศาลเยาวชนและครอบครัวปกติ ประเทศไทยควรนำแนวคิดนี้มาปรับใช้กับกฎหมายเยาวชนและครอบครัว ให้ลดอำนาจการใช้ดุลพินิจของศาล โดยเปลี่ยนไปเป็นการกำหนดอำนาจของศาลไว้ให้ชัดเจนขึ้นเลย

ข้อเสนอแนะ

ผู้ทบทวนนิพนธ์ได้ทำการวิจัยประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขกฎหมาย ในประการแรก คือ เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพิจารณาบทลงโทษของการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้นมีการวางหลักไว้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “เด็กอายุยังไม่เกิน 12 ปี” ไปเป็น “เด็กอายุเกินกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี” และคำว่า “กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ” ไปเป็น “เด็กนั้นต้องรับโทษ”

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

โดยกำหนดชื่อยกเว้นเพิ่มเติมว่า “หากพิจารณาแล้วพบว่าเด็กที่กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนเด็กคนนั้นก็ไม่ควรรับโทษ” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมเด็กโดยใช้กระบวนการยุติธรรมสร้างสมดุลระหว่างการให้ความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน และการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของคนในสังคมเพื่อเป็นการป้องกันก่อนเกิดเหตุการณ์กระทำความผิด ตามแนวคิดของสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งส่งผลดีในเชิงการป้องกันการเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพสังคมในปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ล้าที่จะกระทำความผิด โดยถ้าเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดไปโดยไม่ได้เจตนาหรือกระทำไปโดยไม่รู้ถึงผลของการกระทำความผิดของตนเด็กคนนั้นก็ไม่มีความผิดและไม่ควรรับโทษตามกฎหมายนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 ให้เปลี่ยนแปลงจากคำว่า “เด็กอายุกว่า 12 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี” เปลี่ยนเป็น “เด็กอายุเกินกว่า 12 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี” ส่วนข้อความอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งเด็กที่กระทำความผิดมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ การที่กำหนดอายุของเด็กที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนั้นควรจะเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เพื่อเป็นการจำกัดอายุของผู้กระทำความผิดที่จะอ้างความเป็นเด็กในการที่ตนจะไม่ต้องรับโทษหนัก และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรม ที่บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะมีความสามารถในการทำนิติกรรมบางอย่างเพิ่มขึ้น ดังนั้นความเป็นเด็กจึงควรจำกัดอายุไว้ไม่เกิน 14 ปีก็อาจจะเพียงพอ ตามแนวคิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น ที่มีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็ก ไว้ว่าเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75 ให้เปลี่ยนแปลงจากคำว่า “ผู้ใดอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี” เปลี่ยนเป็น “ผู้ใดอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี” และเปลี่ยนแปลงจากคำว่า “ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตาม มาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง” เปลี่ยนเป็น “ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษต้องเป็นคดีลหุโทษหรือคดีที่มีความผิดเล็กน้อย หรือคดีที่มีอัตราการลงโทษไม่เกิน 2 ปี ถึงจะจัดการตาม มาตรา 74 ได้ แต่ถ้าคดีอื่นนอกเหนือจากนั้นให้ศาลพิพากษาลงโทษโดยใช้ดุลพินิจที่จะลดหรือไม่ลดอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่งก็ได้” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การกระทำความผิดของเด็กมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น การกำหนดอายุและลักษณะบทลงโทษที่ชัดเจนจะเป็นป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนกล้าที่จะกระทำความผิด ตามแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมเด็กโดยใช้กระบวนการยุติธรรมสร้างสมดุลระหว่างการให้ความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน ตามแนวคิดของประเทศญี่ปุ่น ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลที่เป็นเยาวชน ต้องเป็นบุคคลที่อายุ 14 – 18 ปี ซึ่งเป็นการปรับตามสภาพสังคมในปัจจุบันให้กฎหมายทันกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และเป็นแนวทางให้ประเทศมีการบังคับกฎหมายที่จริงจังมากขึ้นกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ดังนั้นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปกระทำความผิดจะไม่ถูกพิจารณาคดีในรูปแบบเด็กและเยาวชนเช่นเดิม แต่จะได้รับการพิจารณาคดีและกำหนดบทลงโทษแบบผู้ใหญ่

ในประการที่สอง คือ การเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาเริ่มต้นในชั้นพนักงานสอบสวนที่สามารถใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับได้ ทำให้ความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นได้สิ้นสุดลงคดีเป็นอันเลิกกันสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้”

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เปลี่ยนแปลงโดยเพิ่มรายละเอียดและวิธีการการเปรียบเทียบปรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น“บทบัญญัติมาตรานี้มีให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้ (1) ในกรณีที่ความผิดที่เกิดขึ้นมีความเสียหายต่อบุคคลอื่นๆ พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยกับผู้เสียหายก่อนมีการเปรียบเทียบปรับ (2) ในกรณีที่ความผิดที่เกิดขึ้นมีความเสียหายต่อรัฐ พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการพูดคุยกับพนักงานอัยการ หรือศาลก่อนมีการเปรียบเทียบปรับ” ส่วนข้อความอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยใช้การเปรียบเทียบปรับเข้ามาช่วยในการเบี่ยงเบนคดี ให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติโดยเร็วและยังเป็นการช่วยลดภาระด้านการดำเนินคดีในชั้นศาล ทำให้เด็กไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลอันทำให้เกิดเป็นตราบาปติดตัว

ในประการที่สาม คือ การจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน เป็นมาตรการแทนคดีที่เกิดจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้สิ้นสุดลงก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในศาล ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเริ่มต้นในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 ให้ระบุความหมายของคำว่า “สำนึกในการกระทำความผิด” และ คำว่า “อาจกลับตนเป็นคนดีได้” ให้ชัดเจนว่าเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะอย่างไร โดยอาจกำหนดเป็นอนุมาตราออกมาให้ในมาตรา 86 ระบุให้ชัดเจนถึงรายละเอียดให้ชัดเจนเพื่อตัดอำนาจการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณาความหมายเอง ยกตัวอย่างเช่น เด็กและเยาวชนที่จะเข้าสู่มาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะต้องเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมดังนี้ (1) ต้องมีการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงว่าบุคคลนั้นสำนึกผิดในการกระทำของตน โดยมีการเข้าไปขอขมาผู้เสียหายและจัดการเยียวยาผู้เสียหายเป็นที่น่าพอใจแก่ผู้เสียหาย (2) เป็นเด็กและเยาวชนที่อาจกลับตนเป็นคนดีได้ ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่ผู้อำนวยความสะดวกและนักสังคมสงเคราะห์ได้พิจารณาจากพฤติกรรม คำพูด กริยาท่าทาง ว่ามีความเหมาะสมที่จะได้รับโอกาสเข้าสู่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ส่วนข้อความอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จะเน้นการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการกำหนดบทลงโทษและจะให้การสนับสนุนวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลไป แนวคิดการแก้ไขนี้ได้รับแนวคิดมาจากประเทศอังกฤษผสมร่วมกับสหพันธรัฐเยอรมนี ที่มีรูปแบบการเบี่ยงเบนคดีที่ไม่ใช่การเปรียบเทียบปรับแต่เป็นการเบี่ยงเบนคดีที่ให้ผู้กระทำความผิดได้เข้าพูดคุยไกล่เกลี่ยกับผู้ที่ถูกกระทำ ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้นำแนวคิดนี้มาผสมผสานเข้ากับหลักการของกฎหมายและเสนอเป็นข้อเสนอแนะดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งความผิดตามข้อ (1) ข้างต้น ซึ่งเป็นความผิดต่อบุคคลอื่นนั้น ผู้ทำวิทยานิพนธ์ หมายถึงความผิดที่เป็นอาญาส่วนตัวที่ผู้เสียหายสามารถร้องและเพิกถอนคดีเองได้ และในส่วนของความผิดตามข้อ (2) ข้างต้น ก็คือความผิดที่กระทบต่อภาครัฐซึ่งเป็นอาญาแผ่นดิน โดยศาลและอัยการจะเข้ามาพิจารณาตามความเหมาะสมว่าสมควรได้รับสิทธิในการใช้มาตรการการเปรียบเทียบปรับได้หรือไม่

ในประการที่สี่ คือ อายุของเด็กและเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นการกำหนดอำนาจในการรับพิจารณาคดีในความผิดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเริ่มต้นในชั้นศาลให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถึงอายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น” เปลี่ยนเป็น “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถึงอายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีเป็นครั้งแรก” ส่วนข้อความอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อให้เข้าใจสาเหตุของการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำขึ้น ถ้าเป็นความผิดที่มีลักษณะเล็กน้อยก็คง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ใช้มาตรการอื่นแทนการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบปรับ หรือการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟู แต่การที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแสดงว่าเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะรุนแรงมากกว่าจะใช้มาตรการอื่นแทนการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นการให้เด็กหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะเป็นการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้มากกว่า เพื่อให้ได้รับบทลงโทษที่รวดเร็วแต่บทลงโทษนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมาเป็นรูปแบบของการลงโทษทางอาญาเพียงอย่างเดียวแต่อาจมีการกำหนดบทลงโทษในลักษณะอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกว่าการลงโทษทางอาญา ซึ่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเกิดขึ้นในช่วงแรก ๆ ของการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์อายุในการดำเนินคดีในศาล ซึ่งจะกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานตำรวจที่ใช้กฎหมายบังคับ สถานพินิจที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และศาลเองที่จะต้องพิจารณาผู้ต้องหาที่มีอายุน้อยซึ่งต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ ในตัวเด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยเป็นอย่างมาก แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ใช้อย่างเป็นรูปธรรมแล้ว จะเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบ และจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่อายุน้อยให้รู้จักผลของการกระทำ ความรับผิดชอบต่อการกระทำเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เติบโตไปในอนาคตอย่างถูกต้อง ซึ่งแนวความคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ใช้หลักการดังกล่าวปลูกฝังเด็กและเยาวชนในประเทศตั้งแต่แรก ทำให้คุณภาพและประชากรในประเทศพัฒนาอย่างก้าวกระโดดขึ้นมาเป็นประเทศที่มีคุณภาพการใช้ชีวิตที่ดีขึ้นจากเดิม

ในประการที่ห้า คือ อำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด เป็นการใช้อำนาจในการพิจารณารับคดีหรือไม่รับคดีเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเริ่มต้นก่อนมีการพิจารณาคดีให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรค 1 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชนให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน” เปลี่ยนเป็น “บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ศาลนั้นต้องพิจารณาคดีต่อไป แม้คำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็ไม่สามารถสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนได้” ส่วนข้อความอื่นๆไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก เพื่อแบ่งแยก ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนไม่ให้ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือการออกแบบแผนมาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมได้โดยเร็วเพื่อลดการตีตราบาปให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา หรือกำหนดมาตรฐานขึ้นมาใหม่เป็นการเฉพาะสำหรับหลักเกณฑ์ในการโอนคดี กล่าวคือ กำหนดอายุของเยาวชนที่กระทำความผิด และโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ชัดเจนเลยว่าหลักเกณฑ์อย่างไรถึงจะสามารถโอนคดีไปยังศาลอื่นได้ เช่น “กำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ที่มีอายุเกินกว่า 15 ปีขึ้นไป กระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องโอนคดีดังกล่าวไปยังศาลอาญาที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีเพราะถือว่าคดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดในการแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (จัดเสวนาวิชาการ). (2566, 27 ตุลาคม). ร่วมคิด ร่วมแชร์ ร่วมแก้ปัญหา
ก่อนจะได้มาซึ่ง อาชญากรเด็ก. Youtube. <https://www.law.tu.ac.th/tulawinfographic42/>
- จารุวรรณ คงยศ. (2551). การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำคลองเปรม
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยภูณันท์ ขนประเสริฐ. (2565). ปัญหาทางกฎหมาย เกี่ยวกับการดำเนินคดีและการลงโทษเด็กและเยาวชน
ที่กระทำความผิดอาญา. http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6424011809/16976181497ed7783b0dff69b9df1322df7f046cf4_abstract.pdf
- ฐิติทรัพย์ พระแก้ว. (2563). มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา.
http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6124012615/1615967485d78b7987086c5a39b27e90b4f69b4b18_abstract.pdf
- ณัชชา กำแก้ว. (2561). มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาในการกระทำความผิดศึกษากรณีความผิด
เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ ไม่ได้ตีพิมพ์.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงกมล สังสฤณย์. (2552). อัตโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. วารสารระบบยุติธรรมไทย, 2(3), 75-81.
- ดาริณ ตรุณกานต์. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ศึกษากรณีการเบี่ยงเบนคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). คดีฆ่าฝั่งจีน ช่มชู้แพนจับโยนเหวที่พัทลุงได้ผู้ต้องหาครบ 7 คน.
<https://www.thairath.co.th/content/597945>
- นวลจันทร์ พิศนชัยกุล. (2566). มาตรการทางกฎหมายต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. วารสารสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 49(1), 1-12.
- บดินทร วิทยารณ. (2552). การไม่ดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวนโดยใช้ดุลยพินิจ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ ไม่ได้ตีพิมพ์.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปพนธีร์ อีระพันธ์. (2564). แนวทางการพัฒนาการเบี่ยงเบนคดีในชั้นสอบสวนที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด.
วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 9(11), 59-70.
- ประเทือง ธนิยผล. (2548). กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2541). การปฏิรูประบบการลงโทษแนวทางสหวิทยาการโดยเน้นทางอาชญาวิทยา.
วารสารบทบัญญัติ, 54(4), 17
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2558). กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน. วารสารสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(1), 96-113.
- ปิยาภรณ์ ตัญเป๋ง. (2564). การไม่โอนคดีกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจ
พิจารณาคดีธรรมดา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- บุญยวัจน์ ไตรจุฑากาญจน์. (2561). มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
ในกระบวนการยุติธรรม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 45(2), 64 - 65.
- ผจงจิตต์ อธิพนันทะ. (2525). สังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ผู้จัดการออนไลน์. (2561). ศาลสั่งจำคุกคนละ 25 ปี 36 เดือนสมาชิก 'แก๊งปืนควาย' ฆ่าคู่อริ ช่มชืด แฟนสาวท้อง 3 เดือน
ก่อนผลัดลงเหว. <https://mgronline.com/crime/detail/9590000105507>
- เพียว ศรีแสงทอง. (2555). การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พุทธศักราช 2565. (2565, 7 พฤษภาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนที่ 28 ก. หน้า 1-4.
- ภัสสร เรืองฤทธิ์, เอกพงษ์ สารน้อย และคมสัน สุขมาก. (2563). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มาตาลักษณ์ เสรมธากุล. (2565). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. 2553 : การพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). โครงการตำรา
และเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิธรา สัตยาบัน. (2561). ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี
ธรรมดา : ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรงและกระทำความผิดซ้ำ [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ลัดตะนา อินทพล. (2553). การหันเหคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาศึกษา
เปรียบเทียบกฎหมายไทย-ลาว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณวิมล ไกรรงค์. (2556). การตรวจสอบการจับกุม ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี
เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วาสนา ภัทรนันท์กุล และสุขสมัย สุทธิบัติ. (2565). บทลงโทษเด็กและเยาวชนกับความเหลื่อมล้ำทางสังคม.
วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 12(2), 310-320.
- ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี. (2565, 17 มิถุนายน). การดำเนินคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัว.
<https://kcbjc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/iid/145418>
- ศิริชัย จันทร์สว่าง. (2544). การปรับปรุงและพัฒนาทางเลือกของศาลในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สทนต์ รัตนไพจิตร. (2527). ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญา
และประมวลกฎหมายอาญา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2526). แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กเกเร. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 13(2), 97-110.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

สุพัตรา สุภาพ. (2512). *ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน*.

<http://www.library.polsci.chula.ac.th/dV/17b899eb2782f3fe28be6750243e07e3>

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2561). *ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560*.

(พิมพ์ครั้งที่ 8). วิญญูชน.

เสกสิทธิ์ สวรรยาธิปิติ. (2554). *การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับทรัพย์ ยาเสพติด และชีวิตร่างกาย(คดีร้ายแรง) ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล : การศึกษาวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการควบคุมตนเอง*. [ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 25 ตุลาคม). EP. 1316 เด็ก 16 ไฟฟ้าแรงคนตาย ญาติเรียกร้องขอความเป็นธรรม ยังไม่ได้รับการเยียวยา. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=iWKs6gZztDg>

โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 9 พฤศจิกายน). EP. 1327 เด็ก 18 ฆ่าเด็ก 13. Youtube.

<https://www.youtube.com/watch?v=aIRUAiklVOU&t=3s>

โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 14 พฤศจิกายน). EP. 1330 เกือบ 17 นักเรียนอาชีวะอุ้ม 3 วัยรุ่นไปทำร้ายเอาไฟแช็คคนอ้วะวะเพศ. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=is0iexMelpw&t=138s>

โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2566, 4 ตุลาคม). EP. 1509 ระทึก!!! ยิ่งในห้างดังกลางกรุง ดับ 2 เจ็บ 5. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=NlbbX5XRJQs&t=2s>

อธิป จันทน์โรจน์, สุชาติ รัตนพิบูลย์ และอัมพร พงษ์เจริญ. (2565). *เขตศาลเยาวชนและครอบครัวในการพิจารณาตีกรอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยพายัพ, 5(2), 705-716.

อนันท์ ศรีดาวเรือง และอัคริยา ชูตินันท์. (2557). *การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา : ศึกษากรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อรุณรัตน์ อังศรีสุข. (2562). *การปรับแนวความคิดการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Desert) กับการศึกษาความผิดที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำในฐานะความผิดเกี่ยวกับเพศด้วยการชั่งน้ำหนักกระทำความผิด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] ไม่ได้ตีพิมพ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อัคริยา ชูตินันท์. (2562). *การดำเนินกระบวนการพิจารณาตีของศาลเยาวชนและครอบครัวกรณีของเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของประเทศไทย*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อุบลราชธานี, 10(พิเศษ), 259-293.

GuruSanook. (2556, 26 พฤศจิกายน). *พฤติกรรมเบี่ยงเบน*. <https://guru.sanook.com/2322/>

Thai PBS. (2567). *ความเชื่อ หรือ ความจริง กระบวนการยุติธรรมในเด็ก-เยาวชน*.

<https://www.thaipbs.or.th/news/content/336258>

Thailand Institute of Justice TIJ. (2566, 10 ตุลาคม). *เมื่อเด็กคนหนึ่งกระทำความผิด เส้นทางสู่กระบวนการยุติธรรมและการให้ความยุติธรรมให้กับผู้เสียหาย*. <https://www.tijthailand.org/th/article/detail/juvenile-justice>

Unicef Thailand. (ม.ป.ป.). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กคืออะไร* <https://www.unicef.org/thailand/th/what-is-crc>